

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg må til hr. Erik B. Smith sige: ja men det er da netop et supplement, hvis man i en socialforvaltning siger: ja men prøv at gå på mødrehjælpen og få talt om disse ting. Mødrehjælpen kan jo ikke yde økonomisk støtte, men man kan måske yde noget terapi i en eller anden form. Derfor er det et supplement og ikke et alternativ.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Det fremgår af bistanndsloven, at kommunerne skal yde råd og vejledning til borgerne. Hvis sagsbehandlerne henviser til, at det kan man få på mødrehjælpen, så er det altså socialpolitisk overordentlig betænkeligt.

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Jeg mener ikke, at man henviser, men man kan jo netop gøre det, at man siger, at man kan bruge mødrehjælpen, når mødrehjælpen er der. Selvfølgelig ved de sociale udvalg, hvad der står i bistanndsloven, og giver al den vejledning, man kan, men når der er opstået en mødrehjælp, så skal man også bruge den, og den skal bruges på en god måde. Det viser netop, at det private initiativ er et supplement til det offentlige system.

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Når det nu har været fremme i fjernsynet, at man i visse kommuner fra den centrale ledelses side har instrueret personalet om, at de kan henvise klienterne til den private mødrehjælp, mener fru Merete Aarup så, at kommunerne lever op til deres forpligtelse med hensyn til råd og vejledning til borgerne?

(Kort bemærkning).

Merete Aarup (KF):

Kan hr. Erik B. Smith bevise, at disse socialforvaltninger har instrueret deres personale om dette?

(Kort bemærkning).

Erik B. Smith (S):

Jeg kan konstatere, at fru Merete Aarup ikke svarer på mit spørgsmål. Jeg skal sørge for, at fru Merete Aarup får tilsendt en kopi af en sådan intern instruks.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 152:

Forslag til lov om forbedret og ensartet folkepension.

Af Pia Kjærsgaard (FP) og Maisted (FD) m.fl.

(Fremsat 3/4 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Palle Simonsen):

Fremskridtspartiets lovforslag om forbedret og ensartet folkepension er jo stort set en genfremsættelse af et forslag, som vi har beskæftiget os med i en række tidligere folketingsamlinger, og der har ikke tidligere været flertal for en forøgelse af pensionerne i det omfang, der lægges op til her.

Jeg skal ikke gå dybt ind i forslaget, for vi har haft lejlighed til at diskutere det mange gange tidligere, men principielt fastslå, at regeringen naturligvis også gerne ville kunne bidrage til at forøge folkepensionen, hvis vi havde nogen som helst chance for at finde midler dertil. Problemet er, at vi er i en økonomisk situation, som ikke levner mulighed for betydelig forøgelse af folkepensionen, og det bliver vi nødsaget til at acceptere.

[Socialministeren]

Man kan selvfølgelig så prøve at se, som også fremskridtspartiet har lagt op til, om der kan findes besparelser på en lang række andre områder, som kan kompensere for det, men når man ser på de tanker, som fremskridtspartiet her fremstiller, så vil jeg sige, at det ikke er besparelsesforslag, som regeringen kan acceptere, og derfor er vi ikke enige i det finansielle grundlag.

Jeg må, som jeg har gjort det tidligere, afvise lovforslaget, for det første på baggrund af de mere generelle økonomiske betragtninger, men også af nogle mere tekniske grunde.

For det første er tingene jo ikke helt så enkle, som fremskridtspartiet gerne vil fremstille dem. Ganske vist vil, hvis et sådant forslag bliver gennemført, en række folkepensionister blive stillet bedre, men for nogle vil der blive tale om en klar forringelse. F.eks. bortfalder efter forslaget muligheden for at modtage bistands- og plejetillæg. Det kan betyde, at en pensionist, der i kraft af tillæg kan klare sig hjemme, nu ikke længere har den mulighed, og det er i hvert fald heller ikke nogen besparelse, og slet ikke en tilfredsstillende løsning for den pågældende.

I bemærkningerne siges, at de personlige tillæg opretholdes, men det er jo ikke tilfældet efter lovforslaget. Hvis disse forhold og mange andre skal klares ved en særlig følge-lovgivning, som det antydes i bemærkningerne, står vi hurtigt over for en mere kompliceret og uforståelig lovgivning end den, vi har i dag.

Der er også en anden ting, jeg godt vil fremhæve, nemlig den konsekvent negative holdning fra fremskridtspartiet til de offentligt ansatte, som kommer til udtryk i dette forslag. Det har vi også diskuteret tidligere, men jeg synes, det er vigtigt at præcisere det endnu en gang. Det forekommer mig uforståeligt, at det kun er offentligt ansatte, der skal afskæres fra at have en pensionsordning som led i deres ansættelsesforhold. Det ville i virkeligheden være konsekvensen. Mange privatansatte har en ordning, og vi ved, at området er under stærk udvikling. Det finder regeringen er positivt, men vi vil finde det meget negativt at fjerne den pensionsordning, som tjenestemændene i dag har.

Hvis vi ser på samspillet mellem folkepension og tjenestemandspension, må vi også nok sige, at tjenestemandspensionen ikke er

så fordelagtig for en række tjenestemandspensionister, som man forestiller sig, netop på grund af samordningsfradraget. Det er også baggrunden for, at regeringen, som det fremgår af det seneste økonomiske forlig med det radikale venstre, er i færd med at nedsætte et udvalg, som skal se på samspillet mellem de forskellige former for pension, herunder bl.a. tjenestemændenes samordningsfradrag.

Med disse bemærkninger må jeg endnu en gang sige, at regeringen ikke kan medvirke til gennemførelse af det fremsatte lovforslag.

Mette Groes (S):

Vi deler meget ministerens opfattelse. Det er jo en gammel kending, og vi har aldrig tidligere været tilhængere af forslaget.

Fremskridtspartiet er nu nået op på et niveau af 4.000 kr. om måneden. Det, pensionisterne får i dag, er hverken nok eller særlig rigeligt, men dels kommer fremskridtspartiet op på et udgiftsniveau, der er alt for højt, dels er den måde, de ønsker at dække udgifterne ind på, fuldstændig uacceptabel for os. At skære i kulturtilskud og u-landsbistand, boligtilskud og akademikeruddannelse kan vi ikke medvirke til, og at alle under 67 år udelukkende skal tilbydes bistandshjælp, det anser vi for en uhyrlighed. At afskaffe muligheden for efterløn er også fuldstændig urimeligt.

Vi tager derfor som tidligere afstand fra forslaget.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Dette lovforslag, der er fremsat af fremskridtspartiet, er udtryk for en fastholdelse af det eksisterende system, det vil sige, at man ikke får rettet på de skævheder, som vi tidligere i dag har drøftet i det høje ting. Jeg synes heller ikke, man får rettet på de urimeligheder, som vi er enige om at der kan være i enkelte tilfælde i pensionisternes tilværelse. Det er dem, vi vil søge at få rettet på.

Den omfordeling i samfundet, man foreslår, idet der skal over 3 mia kr. over til den anden gruppe, er jo ikke risikofri, og den er heller ikke omkostningsfri, og de følgevirkninger, der er af denne omfordeling, fremgår jo overhovedet ikke af lovforslaget. Netop fordi man fastholder det eksisterende system, har jeg en meget stor frygt for, at de uretfær-

[Lizzie Lichtenberg]

digheder, som fremskridtspartiet påpeger i sit lovforslag, bliver skærpet i stedet for at blive afhjulpet.

Det må være en egentlig reform, man skal ind i, som vi har talt om det tidligere, og som man i ældrekommisionen har beskrevet. Man har dér også sagt, at det skal gøres i takt med den almindelige samfundsudvikling, i takt med, at samfundet kan yde den omfordeling. Som ministeren har redegjort for i forbindelse med dette lovforslag og det tidligere lovforslag i dag, har man udvalg, der arbejder temmelig seriøst og hurtigt med disse spørgsmål. Jeg kan derfor ikke anbefale, at vi fremmer dette lovforslag, for det giver ikke en forbedret og ensartet folkepension.

Jeg kan tilslutte mig ministerens bemærkninger om kritikken af den offentlige sektor. Det kan ikke være led i en dokumentation for, at man skal gennemføre et sådant lovforslag, at man her skal kritisere den offentlige sektor og dens medarbejdere og oven i købet straffe dem, så de i hvert fald ikke får en forbedret og ensartet folkepension.

Det er også urealistisk med den måde, man vil finansiere det på. Det så man jo under finanslovdebatten, hvor vi så, hvilken stilling fremskridtspartiet i det hele taget tog til finansloven, der som sagt også skal finansiere folkepensionerne.

Når man vil fastholde et eksisterende system, som dette lovforslag vil, tror jeg, det i den nuværende situation er regeringens politik – hvor man bibeholder dyrtidsreguleringen, hvor man søger at holde priser og lønninger i ro, og hvor nu lovforslaget om boligbyggeri forhåbentlig bliver vedtaget i dette ting, som det foreligger – som vil være den første forudsætning for, at der kan gives en forbedring af folkepensionen. For det er jo ikke et spørgsmål om beløbenes størrelse, ej heller om størrelsen af vores lønninger, men det er et spørgsmål om realværdien. Her tror jeg på, og det gør den konservative folketingsgruppe også, at regeringens politik, indtil man kan lave en mere tilbundsgående reform, må være den, der skal gælde.

Hermed må den konservative folketingsgruppe afvise dette lovforslag.

Hanne Severinsen (V):

Lovforslaget er jo nærmest en genfremsættelse, og ligesom venstre ikke tidligere har støttet det, kan vi heller ikke støtte det nu. Jeg kan ikke opfatte det som meget andet end et paradeforslag. Det lyder jo meget godt, at man vil forøge folkepensionen. Det er noget, der er dyrt, men samtidig vil man spare på nogle områder, som er fuldstændig uacceptable. De finansielle anvisninger, man kommer med, er i hvert tilfælde ikke noget, man i venstre overhovedet kunne drømme om at gå med på.

For os er det mere vigtigt, at pensionisternes forhold bliver realistisk forbedret, og det bliver de ved, at man har sikret dyrtidsreguleringen, og at man har ført en bedre økonomisk politik, der har forøget realværdien af den pension, de har.

Ligesom de tidligere ordførere vil jeg også sige, at dette at afskære de offentligt ansatte fra pensionsordninger er en underlig forsøksbehandling.

Alt i alt må vi sige fra venstres side, at dette lovforslag synes vi godt man kunne have sparet folketingsfor.

Birthe Hansen (SF):

Som de foregående ordførere allerede har sagt, er dette et forslag, der har været fremsat talrige gange, og det er hver gang modtaget med kritik af samtlige andre partier. Det har imidlertid ikke afholdt fremskridtspartiet fra at fremsætte det igen.

Selv om jeg vil slutte med at sige, at vi afviser det, vil jeg godt knytte nogle ord til om selve pensionisternes forhold. Tanken om forbedring af de økonomiske forhold for de pensionister, som alene skal klare sig for folkepensionen, er vi i SF altid positiv over for. Det skal bare ikke være med udgangspunkt i dette lovforslag. Vi er meget langt fra enige med fremskridtspartiet i de principper, der ligger til grund for forslaget, men det kan vel ikke undre fru Pia Kjærsgaard.

At beløbet, der udbetales i folkepension, er for lavt, og at den enkelte person, som alene har denne folkepension at leve af, er økonomisk dårligt stillet, er vi mange der er enige i. Både nuværende og kommende pensionister har krav på, når de ingen anden indtægt har end folkepensionen, at den udgør et beløb i kroner og øre, som giver den enkelte pensionist mulighed for en rimelig

[Birthe Hansen]

tilværelse. Denne gruppe folkepensionister, der udgør halvdelen af samtlige folkepensionister, er den, vi i SF først og fremmest vil hjælpe til en økonomisk bedre tilværelse.

Det opnår man ikke gennem det lovforslag, som fremskridtspartiet har fremsat, og vi vil derfor afvise det.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Fremskridtspartiet taler meget og ofte om økonomisk ansvarlighed og om tilbageholdenhed med hensyn til offentlige udgifter. Det radikale venstre er enig i, at dette ikke bør ramme netop pensionisterne, og derfor søger vi ved enhver lejlighed at friholde dem for de indgreb, borgerne i øvrigt udsættes for. Men vi mener absolut ikke, at det foreliggende lovforslag vil fremme retfærdigheden i fordelingen af de midler, der er til rådighed. Skulle det endelig lykkes at fremskaffe yderligere beløb til pensionistområdet, mener det radikale venstre, at det først fornødne vil være at klare nogle af samspilsproblemerne.

Forslagsstillerne anfører i bemærkningerne, at en stor del af merudgifterne ville vende tilbage til staten i form af skatter, f.eks. forbrugsafgifter. Det radikale venstre kan være enig heri, men må gøre opmærksom på, at nøjagtigt det samme argument kunne anvendes over for de talrige hjemmehjælpere og kommunalarbejdere, der afskediges i disse år i forbindelse med de offentlige besparelser, som fremskridtspartiet er enig i.

Det radikale venstre kan ikke anbefale lovforslaget.

Tinning (VS):

Det kan VS heller ikke, og jeg skal blot henvise til de bemærkninger, vi tidligere har fremsat om lignende forslag.

Maisted (FD):

De frie demokrater kan selvfølgelig støtte dette lovforslag.

Jeg synes, det har været en ynke at høre, hvordan man på stribe har været fortaler for formynderstaten. Det synes jeg er det mest chokerende. Her kommer et forslag, der går ud på i princippet, at skatteyderne skal betale ens folkepension til alle medborgere i dette samfund. Uanset om de er tjenestemænd eller købmænd eller arbejdere, eller hvad de

nu er, skal de have det som en ret at få et ens beløb, den dag de går på folkepension.

Man kritiserer, at det skulle koste omkring 3 mia kr., men på den anden side siger man: ja men der bliver en række andre udgifter, der måske oven i købet vil overstige det beløb. Det er ikke en værdig argumentation. Man kunne lige så godt sige rent ud, hvad man for de andre partiers vedkommende ønsker. Det er at fastholde den model, vi har nu, med den meget store offentlige sektor, en formynderstat, som til min store forbløffelse også det konservative folkeparti vil være med til at bibeholde.

Forslaget går ud på at skabe en ligestilling for borgerne i samfundet. Det er klart, at man bliver nødt til at foretage nogle besparelser i den offentlige sektor. Jeg synes ikke, det er særlig afgørende i debatten, hvor man vil spare dem, for de 3 mia kr. burde ikke være noget problem. Når man tænker på, at den offentlige sektor i dag beslægtet omkring 250 mia kr., er det jo næsten en usikkerhed på regnskabet, vi er ved at tale om, når vi taler om 3 mia kr. i denne forbindelse.

Med hensyn til tjenestemandspensionsordningerne er det klart, at tjenestemandspensionsordningerne bør afskaffes. Om man så ved siden af vil lave nogle forsikringsordninger og nogle pensionsordninger, det vedkommer ikke folketinget, ligesom det heller ikke vedkommer folketinget, om andre borgere i dette samfund vil lave sig nogle særlige pensionsordninger.

Det, vi taler om her, er, om skatteyderne skal bidrage til ens pension til alle borgere. Det mener jeg ikke skal have noget med en social fordel at gøre; det burde være en naturlig ret for borgerne i dette land.

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil da gerne sige tak for de afgivne bemærkninger, selv om der ikke er meget at takke for, hvad angår indholdet i de afgivne bemærkninger. Det er jo gået hu-vej, vilde dyr. Man har faktisk et indtryk af, at det er en sag, som man ikke rigtig har gidet beskæftige sig med, og som man slet ikke synes burde have været på dagsordenen. Selv om fremskridtspartiet har fremsat dette lovforslag gang på gang, er det da en skuffelse som ordfører for forslagsstillerne at finde ud af, at sådan hænger det altså bare sammen.

[Pia Kjærsgaard]

Det virker nu alligevel ikke afskrækkende på fremskridtspartiet, at partierne herinde stort set ikke føler den store interesse for at hjælpe vore folkepensionister. Fremskridtspartiet vil fortsat, ikke bære med ord, men også i handling, gøre, hvad vi kan for at hjælpe vore folkepensionister, så de ikke i af fremtid skal være underlagt det offentlige almissesystem, som det er udformet af de gamle partier.

Vi vender os stadig mod den uens pension, der råder i dag, og som bl.a. favoriserer tjenestemænd, som der har været talt så pænt om heroppefra. Det er jo noget helt andet med en tjenestemandspension. Den er jo offentlig. Det er skatteyderne, der betaler den. Hvis de private arbejdsgivere og lønmodtagere finder ud af at gå ind i en pensionsordning, kan vi da kun hilse det med tilfredshed. Det kommer i og for sig ikke os andre ved. Disse tjenestemænd har jo ret til en tjenestemandspension på bekostning af borgere, der ikke har siddet så behageligt nær de offentlige kasser.

Vi har også i dag konstateret, at socialdemokratiets solidaritet kun har bund i de plakater, man ophænger ved et valg. Når solidaritetsbegrebet når til at gælde mange af socialdemokratiets vælgere, har det ikke den store interesse blandt socialdemokratiets strammertop, der har sikret sig nogle gode, store pensioner, der ikke ligger i nærheden af pensionerne for de medlemmer, man opfordrer til solidaritet. Spørgsmålet om en værdig pension har ingen interesse i dette ting. Det kan man erfare fra ordførerne. Flere af dem er gået, har jeg set. Selv hr. Tinning, som plejer at udfylde sin taletid, brugte kun ca. 30 sekunder.

Der kunne spores en negativ holdning, der som sædvanlig munder ud i tomme ord, og som aldrig udmunder i en reel handling til gavn for folkepensionisterne. Vi må fortsat leve med de mange skrivelser om pensionisternes dårlige vilkår, og hvordan de har svært ved at klare sig uden tilskud fra staten til husleje, varmhjælp m.v., og hvordan de må underlægge sig lommepengeumyndiggørelsen, når de flytter på plejehjem. Alt sammen ting, som burde ændres – det har vi været inde på før i dag – så pensionister blev betragtet som det, de virkelig er: samfundsborgere, der har været med til at oparbejde det samfund, som vi lever i i dag, og nu bare

er blevet ældre. Men vi dalrer videre med tilskudsordningerne og statsstøtteordningerne, der dag ud og dag ind undergraver vores økonomi, så regeringen må varsle nye skatter og afgifter, der igen vil undergrave vores økonomi, så vi fortsat ikke økonomisk er i stand til at hjælpe de mange, der har behov for hjælp.

Det nærmeste, man fra regeringen er kommet noget, der ligner interesse for pensionister, er 2 pct.-forligets aftale om, at der nedsættes et udvalg, der skal anviser forbedrede muligheder for tilbagetrædelse fra arbejdsmarkedet. Hvis det er, hvad jeg frygter, så har det også noget med regeringens 2 pct.-forligspartneres ønske fra kommunalvalget i 1978 at gøre. Dengang foreslog de radikale en nedsættelse af folkepensionsalderen til 62 år, og der skal såmænd nok også have været et ønske om noget lignende, da 2 pct.-forliget blev indgået.

De fleste af ordførerne har været inde på, at de absolut ikke ville være med til at nedsikre de offentlige udgifter. Specielt blev kulturen nævnt. Jeg fatter simpelt hen ikke, at man vil være bekendt at sige, at man ikke vil skære ned på kultur, men gerne vil spare på folkepensionen. Jeg synes, det er uhørt, og jeg kan forsikre forsamlingen om, at fremskridtspartiet igen vil fremsætte lovforslag om forhøjelse af folkepensionen.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Det kan godt være, fru Pia Kjærsgaard blokerer og ikke hører efter, når et medlem af socialistisk folkeparti går på talerstolen. Men jeg sagde – og jeg gentager det meget gerne for fru Pia Kjærsgaard – at vi i SF er meget opmærksomme på og meget interesserede i at forbedre de dårlige økonomiske forhold for folkepensionister, der alene har folkepensionsindtægten at leve af. Men det er ikke det, der er princippet i fremskridtspartiets lovforslag, og det er derfor, vi afviser det.

(Kort bemærkning).

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Jeg vil blot sige, at jeg synes, det forekommer mig at være lige groft nok, at det skal lyde heroppefra, som om det kun er fremskridtspartiet, der er interesseret i at hjælpe

[Dagmar Mørk Jensen]

pensionisterne. Vi mener imidlertid, og det vil jeg gerne gentage, at vi bruger pengene bedre – alle de penge, vi overhovedet kan skaffe – på at løse samspilsproblemerne i stedet for på en generel forhøjelse.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg vil meget gerne stå heroppe og sige, at jeg havde misopfattet tingene, men det ved jeg helt præcist jeg ikke har. Når nu fru Birthe Hansen taler så smukt om folkepensionisterne, så mangler vi et eller andet fra fru Birthe Hansen om, hvad hun har tænkt sig at stille i stedet. Det nytter altså ikke noget at stå heroppe og sige, at de har en for lav pension, og så sige, at det må vi bare finde ud af på en eller anden måde. Hvad vil man gøre, hvad vil SF tilbyde folkepensionisterne? Det kunne jeg godt tænke mig at få noget at vide om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 8: spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.47

Mødet genoptaget kl. 13.00

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

I skrivelse af d.d. meddeler indenrigsministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner. (Regulering af lovpligtigt beløb).

(Lovforslag nr. L 183).

I skrivelse af d.d. meddeler miljøministeren, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse af 9/5 84 om affalds- og sikkerhedsproblemer ved anvendelse af a-kraft i Danmark.

(Redegørelse nr. R 15).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Jeg foreslår, at forhandlingen om denne redegørelse finder sted torsdag den 17. maj. Hvis ingen gør indsigelse, vil jeg betragte dette forslag som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik til dagsordenens punkt 8, som var:

8) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 476

1) Til statsministeren af:

Helle Degn (S):

»Agter regeringen at efterleve FN's handlingsplan af 1980 om støtte til kvindeorganisationerne?«

Skriftlig begrundelse

Danske Kvinders Nationalråd gør i en skrivelse til folketingets kvindelige medlemmer opmærksom på, at der har været nedsat et samarbejdsudvalg mellem regeringen og kvindeorganisationerne. Det ser ikke ud til at have givet noget resultat. Derfor ønskes en nærmere redegørelse for regeringens planer på dette område.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Som fru Helle Degn bemærker i begrundelsen for spørgsmålet, blev der for et par år siden på foranledning af Danske Kvinders Nationalråd og fru Helle Degn nedsat et udvalg, der fik til opgave at udforme forslag til retningslinjer for samarbejdet mellem myndigheder og kvindeorganisationer. Forman-